

WIELKIE
PYTANIA

GRZEGORZ
SZYMANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania filozofii zakres rozszerzony dla szkoły ponadpodstawowej (LO, Technikum)

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – prof. Radosław Cezary Gwizdon
dr Jan Łukasiuk
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Czy można stworzyć prawo moralne?

Klasa / czas trwania lekcji:

klasa II/ czas 2x45 min

Cele:

Po lekcji uczeń:

- a) przedstawia kantowską koncepcję prawa moralnego;
- b) objaśnia treść i funkcję imperatywu kategorycznego (formuła powszechnego prawa oraz formuła człowieczeństwa jako celu);
- c) podaje rozwiązanie przykładowego problemu moralnego, wykorzystując obie formuły imperatywu kategorycznego.

Pytania kluczowe: Czym jest imperatyw kategoryczny Kanta? Jaką stanowił nowość?

Metody/Techniki/Formy pracy

Metoda stawiania i rozwiązywania problemów, wykorzystanie klocków Mubabao – ułożenie z klocków „ścieżki prawa moralnego” z odwołaniem do Boga transcendentnego lub „imperatywu moralnego”. Zadanie kontrolne – praca z tekstem. Sugerowane zastosowanie oceniania kształtującego (OK). Zmiana układu sali lekcyjnej (przystosowanie do pracy z klockami). Dla uczniów z SPE – inne formy zadania kontrolnego, dostosowane do konkretnej dysfunkcji.

Środki dydaktyczne:

- -locki Mubabao
- karteczki dla uczniów (zielone, żółte, czerwone) – do pracy z OK
- tekst (Kant, 1998)

Opis przebiegu lekcji:

- a) Zapisujemy na tablicy NaCoBeZU: Rozumiem cytata: „Niebo gwiazdziste nade mną i prawo moralne we mnie”.
- b) Zmiana konfiguracji sali lekcyjnej na dostosowaną do klocków Mubabao. Usuwamy stoliki i tworzymy cztery silne liczebnie grupy. Nie dzielimy uczniów ze względu na SPE, wszyscy pracują razem. Uczniowie mają ze sobą karteczki do OK. Klocki będziemy układać na podłodze.
- c) Krótko wyjaśniamy, czym jest imperatyw moralny i czym są „ścieżki prawa moralnego”.
Grupy układają symboliczne trasy lub budowle z klocków pokazujące „ścieżki prawa moralnego” z odwołaniem do Boga transcendentnego lub „imperatywu moralnego”.

- d) Porównujemy trasy (budowle) ze sobą, uczniowie wyjaśniają, jaki pomysł doprowadził ich do takiej a nie innej budowli.
- e) Uczniowie szczególnie zdolni tworzą grupę kontrolną, na podstawie tekstu konfrontują opowieści z dziełem Kanta.
- f) Sprawdzamy, czy są już zielone karteczki. Osoby, które je wyłożyły, przy pomocy klocków tłumaczą imperatyw kategoryczny Kanta. Pozostali zadają pytania.
- g) Następuje ocena koleżeńska i wyjaśnienie NaCoBeZU.

Komentarz metodyczny

Zajęcia zostały przygotowane zgodnie z założeniami konstruktywizmu (patrz: program s. 2-3 i bibliografia), ma ułatwić własną interpretację Kanta (musi być zgodna z ogólnym kierunkiem jego filozofii, ale może być też nowa i zaskakująca, byle mieściła się w kategoriach logiki). Należy przygotować się na nietypowe i pozawerbalne prezentacje. Nauczyciel musi pełnić rolę kontrolera zachowań i reagować na bieżąco. Podczas zajęć nauczyciel modyfikuje ćwiczenia, zadania i polecenia tak, by były one wykonywane także przez uczniów o niższym potencjale. Dla uczniów zdolnych proponowane są zadania trudniejsze. Uczniowie z SPE powinni być wspierani według indywidualnych zaleceń. Nie tworzymy z nich osobnej grupy, ale dostosowujemy zadanie do ich możliwości. Uczniowie ci podczas budowy otrzymują pełne wsparcie nauczyciela. Zastosowanie zasady OK wymusza ocenianie w tym stylu, zwłaszcza jeśli czynności są dość proste. Ustalona ocena nie może wynikać z porównania osiągnięć pomiędzy uczniami. Musi być wielostronna, uczeń może dokonać nietypowej ewaluacji lekcji indywidualnie po zajęciach, zaleca się jednak dokonać jej na podstawie obserwacji jego działań przy klockach.

Bibliografia:

Kant, Immanuel (1998), Uzasadnienie metafizyki moralności, <http://www.sady.up.krakow.pl/antfil.kant.uzmetmor.htm>, dostęp 17.06.2019